

نفتکش «ادونتج سوئیت» که سال گذشته در آب‌های جنوبی کشور توقیف شده بود پس از تخلیه محموله آزاد شد

سیاست بازدارندگی این بار در دریا

علی ملکی خبرنگار گروه نقد روز

«نفتکش هنگام توقیف، پیام کمک ارسال کرده است.» این بخشی از واکنش نیروی دریایی آمریکا پس از توقیف نفتکش «ادونتج سوئیت» بود. اردیبهشت‌ماه سال ۱۴۰۲ پایگاه خبری آسوشیتدپرس نوشت تصاویر ماهواره‌ای شرکت پلنت لبز (PlanetLabs) نشان می‌دهد نفتکش‌های ادونتج سوئیت (Advantage Sweet) و نیووی (Niovi) در نزدیکی یکی از پایگاه‌های دریایی ایران نلگر انداخته‌اند. این اتفاق تا‌زگی نداشته و پیش از این هم نفتکش‌ها و ناوهای متخلف توسط نیروی دریایی سپاه و ارتش و به دستور مقام قضایی توقیف شده بودند. اما توقیف این دو نفتکش با فاصله زمانی اندک مورد توجه رسانه‌ها قرار گرفت. با این حال دو روز پیش خبرگزاری رویترز گزارش داد که نفتکش ادونتج سوئیت توسط ایران رها شده و به سمت آب‌های آزاد در حال حرکت است. تا لحظه تنظیم این گزارش اما شرکت شورون، مالک این نفتکش و مقامات کشورمان در این زمینه صحبتی نکرده‌اند و صحت خبر به صورت رسمی تأیید نشده است.

زدی ضربتی، ضربتی نوش کن

روز سیزدهم اردیبهشت‌ماه نیروی دریایی سپاه یک‌نفتکش خارجی متخلف را در آب‌های تنگه هرمز توقیف کرد. قبل از آن اما ناوگان پنجم نیروی دریایی آمریکا اعلام کرده بود نیروهای سپاه یک نفتکش به نام «نیووی» با پرچم پاناما را هنگام عبور از تنگه هرمز توقیف کرده‌اند. این اتفاق واکنش‌هایی را در سطح ملی و بین‌المللی به همراه داشت. نیروی دریایی آمریکا در روز ۷ اردیبهشت اعلام کرده بود ایران یک نفتکش به نام ادونتج سوئیت را با پرچم جزایر مارشال در آب‌های عمان توقیف توقیف کرد و در اعلامیه خود گفت: «اقدامات ایران مغایر با قوانین بین‌المللی و مخل امنیت و ثبات منطقه است و باید فورا نفتکش را آزاد کند.» دادستانی عمومی و انقلاب تهران اما اعلام کرد کشتی نیووی درپی شکایت شاکي و دستور مقام قضایی توسط نیروی دریایی سپاه توقیف شده است. در ادامه نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران نیز هم به این موضوع واکنش نشان داد و اعلام کرد یک فروند کشتی متخلف را که با پرچم مارشال در حال فرار بود، با حکم قضایی توقیف و به آب‌های ساحلی ایران در دریای عمان هدایت کرده است. نیروی دریایی ارتش علت توقیف این کشتی را تصادف یک فروند کشتی ناشناس با یک شناور ایرانی در آب‌های خلیج فارس عنوان کرده که منجر به مفقود شدن دو نفر و زخمی شدن چند تن دیگر از خدمه این شناور شده است. نیروی دریایی ارتش در ادامه اعلام کرد کشتی ناشناس برخلاف مقررات بین‌المللی مبنی بر کمک به شناور و مصدومان، اقدام به فرار از خلیج فارس کرد که بلافاصله پس از درخواست از سوی مرکز تجسس

چرا جنگل‌های زاگرس بهار و تابستان امسال داغدار شدند؟

جنگل‌ها در آتش جهان‌گرمایی و بروکراسی

زینب مرزوقی خبرنگار گروه نقد روز

هجد هم تیرماه یعنی همین دوشنبه هفته گذشته بود که آتش سوزی‌های زاگرس به منطقه حفاظت‌شده خائیز در شهرستان کهگیلویه رسید. آن‌گونه که در خبرها آمده ظاهراً آتش سوزی از روستای خلیفه‌ای شهرستان بهبهان آغاز شد و به کوه‌های حفاظت‌شده خائیز رسید. مدیرکل مدیریت بحران استانداری کهگیلویه‌وبویرحمد گفته بود مهیب بودن آتش سوزی و صعب‌العبور بودن مسیر خائیز در پیش روی آتش سوزی تأثیرگذار بود. منطقه حفاظت‌شده خائیز، با مساحت ۳۳ هزار و ۲۲۵ هکتار یکی از هفت منطقه حفاظت‌شده استان کهگیلویه‌وبویرحمد است که در فاصله ۱۵ کیلومتری از جنوب به بهبهان، از شرق به پل پادوک در خیرآباد گچساران و از غرب به سد مارون متصل است. به گفته فعالان محیط‌زیستی در چند روز اخیر بیش از ۴۰ تا ۵۰ درصد از کوه‌های خائیز در آتش سوخت. شاخص‌ترین گونه جانوری منطقه حفاظت‌شده خائیز کل و بز به‌شمار می‌رود و براساس بررسی سازمان حفاظت محیط‌زیست، از مطلوب‌ترین زیستگاه‌های کل و بز در کشور است.

۹۵ درصد آتش‌سوزی‌های زاگرس انسانی است

منطقه خائیز در حوزه‌استحفاظی شهرستان گچساران، کهگیلویه و بهبهان در استان خوزستان واقع شده که با وجود روستاهای اطراف این منطقه و تعارض منافع آنها، هر ساله بخشی از این منطقه بکر در آتش خاکستر می‌شود. آتش سوزی منطقه حفاظت‌شده خائیز درهفته‌ای روز گذشته با کمک نیروهای امدادی دو استان کهگیلویه‌وبویرحمد و خوزستان مهار شد. پیش از این در «فرهیختگان» به وضعیت و دلایل آتش‌سوزی‌های مکرر در منطقه زاگرس پرداخته بودیم. فعالان محیط‌زیستی محلی معتقدند که ۹۵ درصد آتش‌سوزی‌ها در منطقه زاگرس دلایل انسانی دارد اما باز هم باید در فصل‌های سرد سال با توجه به تکرار آتش‌سوزی‌ها در چندسال اخیر چاره و برنامه‌ای اندیشیده می‌شد.

برای استخراج زغال زاگرس را به آتش می‌کشند

زاگرس نشینان می‌گویند با توجه به عواملی که در مناطق وجود دارند، دلایل آتش‌سوزی‌ها متفاوت است. ممکن است بی‌احتیاطی کشاورزان باشد یا بی‌احتیاطی گردشگران یا افراد حاضر در منطقه. همچنین احتمال دارد عامل آتش‌سوزی زبانی باشند که برای برداشت گیاهان دارویی به جنگل‌های زاگرس مراجعه می‌کنند. دلایل عمدی هم می‌تواند زمین‌خواری و تعارضات محلی باشد. تعارض بین مردم و دولت، گاهی خودش را در آسیب دیدن جنگل نشان می‌دهد. گاهی وقت‌ها ممکن است بی‌عدالتی صورت بگیرد و مردم چون فکر می‌کنند جنگل متعلق به دولت است، به جنگل آسیب وارد کنند. همچنین احتمال دارد فردی زغال تولید کند. وقتی این شخص توسط نهادهای نظارتی جریمه می‌شود برای تلافی جنگل را آتش می‌زند. در بسیاری از مناطق زاگرس، این بلا به جان زاگرس نازل شده بود. اختلاف میان محلی‌ها هم خودش را در آسیب به جنگل نشان می‌دهد.

و نجات دریایی (MRCC)، نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران در قالب مرکز بین‌المللی امنیت دریایی مستقر در چابهار اقدام به رهگیری، شناسایی و توقیف کشتی ناشناس در دریای عمان کرد.

محموله ۶۰ میلیون دلاری تخلیه شد

خبرگزاری رویترز اولین پایگاه خبری بود که آزادی نفتکش با محموله متعلق به آمریکا را گزارش داد. این خبرگزاری با استناد به داده‌های ساتی که حرکت نفتکش‌ها را رصد می‌کند، گزارش داد که نفتکش ادونتج سوئیت که یک سال پیش در آب‌های عمان توسط نیروی دریایی ایران متوقف شده بود، حالا به طرف آب‌های بین‌المللی به راه افتاده است.

تحریم‌های کشورهای غربی و آمریکایی‌که منجر به جلوگیری از فروش داروهای مورد نیاز برای بیماران پروانه‌ای شده و صدمات شدید جسمانی و روحی بر بیماران و خانواده‌های آنها وارد کرده بود منجر به طرح شکایت در دادگاه حقوقی روابط بین‌الملل تهران شد. این دادگاه درنهایت دستور توقیف محموله نفتی آمریکایی ادونتج سوئیت را در خلیج فارس صادر کرد. این دادگاه همچنین دولت و مقامات آمریکایی را به پرداخت خسارت به مبلغ ۶ میلیارد و ۷۸۵ میلیون دلار به گروهی از بازماندگان و همچنین بیماران پروانه‌ای محکوم کرد. از سوی دیگر محموله ۵۰ میلیون دلاری این نفتکش هم توقیف و تخلیه شد و به گفته کارشناسان این اولین مورد تخلیه محموله کشتی‌های آتش‌توقیفی توسط ایران است. این دست اقدامات امنیتی در حوزه امنیت انرژی چندان عجیب و پیش‌بینی‌ناپذیر نیست. اقدامات ایران

در این زمینه جنبه واکنشی دارد و در سال‌های گذشته، امنیت حوزه‌های تجاری ایران همواره با مخاطره و تهدید روبه‌رو بوده است. با این حال در سال‌های اخیر و در راستای اجرای سیاست بازدارندگی، اقداماتی صورت گرفته که سطح این مخاطرات به شکل قابل توجهی کاهش پیدا کرده است. کارشناسان این حوزه معتقدند این سلسله توقیف و رهاسازی کشتی‌ها، بخشی از این فرآیند بازدارندگی است. به‌منظور بررسی این روند با محمد شلتوکی، کارشناس مسائل نظامی گفت‌وگو کردیم که در ادامه می‌خوانید.

شلتوکی: توقیف کشتی نوعی از سیاست مقابله‌به‌مثل است

محمد شلتوکی، کارشناس مسائل نظامی معتقد است تقریباً از سال ۹۸ و بعد از شروع سیاست فشار حداکثری دولت آمریکا به ایران، یکی از محورهایی که در بحث سیاست حداکثری دنبال می‌شد، به صفر رساندن صادرات ایران بود. وی در این باره توضیح داد: «یکی از محورهایی که در همین حوزه خیلی مؤثر بود بحث امنیت ترانزیت انرژی بود. بالاخره صادرات نفت با استفاده از کشتی انجام می‌شود و امنیت این خطوط کشتیرانی تا نکر یا همان ترانزیت نفتی از اهمیت بالایی برخوردار است. در سال ۹۸ ماجرای توقیف نفتکش گریس‌ا که بعدها به آدریان دریا تغییر نام داد، در تنگه جبل الطارق اتفاق افتاد. در ادامه توقیف نفتکش انگلیسی «استینا ایپرو» در خلیج فارس اتفاق افتاد. بعد از آن دوباره سلسله توقیف‌هایی در حوزه نفتکش داشتیم که تا همین اخیراً ادامه پیدا کرده و یکی از آنها بحث نفتکش

تشکل‌های مردم‌نهاد احساسی وارد نشوند

درویش همچنین تأکید می‌کند تشکل‌های مردم‌نهاد نیز در این مساله می‌توانند مؤثر باشند. اما به شرطی که در انجام فعالیت‌شان آموزش دیده باشند. وی افزود: «تشکل‌های مردم‌نهاد باید تجهیز شوند. همچنین نباید احساسی وارد ماجرا شوند. بدون تجهیزات و بدون هیچ تجربه‌ای در خاموش کردن آتش سوزی جنگلی تنها به خودشان آسیب می‌زنند و خسارت‌ها را بیشتر می‌کنند.

ما نباید به خط آتش نزدیک شویم. بسیاری از فیلم‌هایی که اکنون درحال انتشار است نشان می‌دهد یک فرد حقیقی به خط آتش نزدیک می‌شود و می‌خواهد آتش را مهار کند. این کار اشتباه است. اصول فنی وجود دارد. کار را باید به دست متخصصان سپرد.» این فعال محیط‌زیست همچنین درباره فراخوان‌های مهار آتش نیز گفت: «گروه‌های آموزش‌دیده در این حوزه وجود دارند که چند سالی است در زمینه مهار آتش سوزی‌های جنگلی فعالیت می‌کنند. با منابع طبیعی در تعامل هستند و کاملاً نیز مطمئنند و می‌توان به آنها اعتماد کرد. در تمام دنیا نیز این‌گونه نیست و این کار تنها به عهده دولت است. مردم نیز در تهیه ابزارهای اطفای حریق کمک می‌کنند. عده‌ای هم می‌گویند که این کار وظیفه ما نیست و وظیفه دولت است. این طور نیست. در تمام دنیا مردم کمک می‌کنند؛ چراکه سرزمین‌شان است و آن را دوست دارند. اما فرد حقیقی که هیچ‌گونه پس‌زمینه محیط‌زیستی ندارد بهتر است در این حوزه وارد نشود. اگر هم وارد می‌شود خوب است که آموزش ببیند و اگر از سمت فرد غیرمتخصص فراخوان ببینند، حرف آن را جدی نگیرند. کارهای متفاوتی‌ای در این زمینه در کنار گروه‌های متخصص درحال انجام است که مردم باید هوشیار باشند و درصورت لزوم نهادهای نظارتی باید به مساله ورود کنند.»

نهادهای نظارتی باید با کشاورزان خاخی

تعارف را کنار بگذارند

درویش همچنین در رابطه با برنامه ریزی جدی درباره جلوگیری از آتش سوزی‌ها در منطقه زاگرس نیز معتقد است که در محیط‌های طبیعی امکان ندارد آتش سوزی رخ ندهد و هرکاری هم صورت بگیرد، به هرحال آتش سوزی اتفاق می‌افتد. او همچنین تأکید کرد: «مساله این است که می‌توانیم خسارت ناشی از آتش‌سوزی را کاهش دهیم. با ورود به‌موقع یگان‌های اطفای حریق، آموزش جوامع محلی، جلوگیری از آتش زدن باقی‌مانده کاه و کلش مزارع که از مهم‌ترین دلایل آتش سوزی زاگرس است، می‌توان خسارت را کاهش داد. فرهنگی در کشاورزی ما جا افتاده است که کاه و کلش محصول را بسوزانیم تا سال‌ها دیگر حاصلخیزی بیشتری داشته باشیم. هرقدر که کارشناسان کشاورزی هشدار می‌دهند روش‌های مدرن بیشتر می‌توانند حاصلخیزی خاک را بالاببرند چون اعتماد از بین رفته است افراد محلی باور ندارند و همچنان به روش‌های سنتی خودشان ادامه می‌دهند. دولت در این مورد باید به‌طور جدی وارد شود. کشاورزانی که علی‌رغم آموزش‌ها و آگاهی‌ها همچنان به کاه و کلش محصول‌شان اصرار می‌کنند باید مجازات سنگین شوند و دولت باید تعارف را کنار بگذارد و به این ترتیب جلوی تکرار این رفتارهای اشتباه را بگیرد.» او ادامه

ادونتج سوئیت است. توقیف‌های زیادی مثل نفتکش «هریتیا»، استینا ایپرو و… داشتیم. سیاستی که توسط ایران اتخاذ شده این است؛ امنیت خطوط تجاری دریایی و ترانزیت انرژی. اسم این سیاست را اقدام متقابل با هدف کسب بازدارندگی می‌گذاریم. یعنی جمهوری اسلامی ایران تک‌تک وقایعی که برای خطوط تجاری‌اش در سراسر دنیا رخ می‌داد را دنبال می‌کرد و متناسب با آن اقدام، مقابله به‌مثل می‌کرد. تصور کنید نفتکش گریس‌ا ما در تنگه جبل الطارق تحت سلطه انگلستان توقیف شده، در خلیج فارس نفتکش انگلیسی توقیف می‌شود. بنابراین این سیاستی بود که ایران درپیش گرفت و مؤثر هم واقع شد. بعد از آن دیدیم به طرز قابل توجهی دست‌درازی به کشتی‌هایی که محموله‌های نفتی ایران را حمل می‌کردند، کاهش پیدا کرد.»

کشتی طی فرآیند قضایی آزاد شد

این کارشناس مسائل نظامی با بیان اینکه ماجرای کشتی ادونتج سوئیت هم از حیث راهبرد سیاست مقابله‌به‌مثل بود، ادامه داد: «ایالات متحده نفتکشی را توقیف کرد که حامل نفت ایران بود و آن را به سواحل خود در تگزاس برد. بعد از کش‌وقوس‌های فراوانی که وجود داشت و مدتی کشورها جرات نمی‌کردند نزدیک این نفتکش شوند، به هر ترتیب ایالات متحده محموله نفت این نفتکش را توقیف کرد و با حکم دادگاهی آن را به قربانبان توریسمی که خودشان می‌گویند، تخصیص دادند. از این طرف اقدام متقابل توسط جمهوری اسلامی ایران در دستور کار قرار گرفت و نفتکش ادونتج سوئیت با همین رویکرد اقدام مقابله‌به‌مثل توقیف شد. یک‌سال پیش بود که این نفتکش توسط نیروی دریایی ارتش در شمال اقیانوس هند یا خلیج فارس توقیف شد و طبق رای‌ی که یکی از محاکم قضایی خودمان در کشور صادر کرد، چون محموله متعلق به ایالات متحده بود، دولت ایالات متحده محکوم به پرداخت ۶٫۸ میلیارد دلار شد. این به دلیل خسارت تحریم‌های ایالات متحده به بیماران پروانه‌ای ما بود. محموله این کشتی چیزی حدود ۵۰ میلیون دلار نفت خام بود. این محموله به جبران آن محموله‌ای که ایالات متحده از ایران توقیف کرده بود، تخلیه شد. طی این فرآیند قضایی و صدور حکم و تخلیه محموله، کشتی آزاد شده است.»

دست‌مان در امنیت ترانزیت بسته نیست

شلتوکی به نقطه تمایز این ماجرا اشاره کرده و گفت: «نکته قابل اعتنا و اتکاب‌این است که ما برای اولین بار در این مورد توقیف محموله را داشتیم. بنابراین، این توقیف و تخلیه محموله کشتی نشان داد جمهوری اسلامی روی این سیاست اقدام متقابل به‌منظور بازدارندگی که تقریباً از سال ۹۸ در حوزه ترانزیت دریانوردی درپیش گرفته، کماکان مصمم و استوار است و شاید خط‌نشان کشیدن برای دولت آینده آمریکا باشد. احتمال تغییر دولت و دست‌فرمان در ایالات متحده وجود دارد و اگر این اتفاق رخ دهد ممکن است به سیاست فشار حداکثری برگردند ولی مجموعه اقداماتی که از سال ۹۸ تا کنون انجام شده نشان می‌دهد جمهوری اسلامی در این حوزه دست بسته نخواهد بود.»

دست‌مان در امنیت ترانزیت بسته نیست

داد: «در عین حال نیز بسیاری از مردم اطلاع ندارند وقتی درحال حرکت در مناطق کوهستانی غرب هستند وقتی ته سیگارشان را در میان طبیعت رها می‌کنند ممکن است همین امر باعث آتش سوزی شود. خیلی‌ها خبر ندارند، تنها ریختن مقدار کم آب باعث خاموش شدن آتش ایجاد شده نخواهد بود. حتماً تا جایی که امکان دارد باید خیال‌مان راحت شود که آتش خاموش شده باشد و با همین تمهیدات ساده می‌توانیم از خیلی از آتش‌سوزی‌های غیرعمدی جلوگیری کنیم. از همه مهم‌تر وقتی ترسالی است حتماً باید یگان‌های آماده‌باش امدادی در مناطق آسیب‌پذیری که پهنه‌بندی شده و کاملاً در زاگرس مشخص است که در کدام استان‌ها و در هر استان چه مقدار سابقه آتش سوزی وجود دارد بنابراین نیاز نیست که غافلگیر و شوکه شوند و به راحتی می‌توانند با استقرار فرارگاه‌هایی در یک دوره سه‌ماهه از خردادماه تا آخر مردادماه که این اوج آتش سوزی هاست؛ از وقوع بخش بزرگی از این آتش‌سوزی‌ها جلوگیری کنند.»

قوانین دست‌وپاگیر

در اطفای حریق جنگل‌ها باید اصلاح شوند

درویش همچنین در این گفت‌وگو به قوانین دست‌وپاگیر در مهار آتش سوزی‌های زاگرس نیز اشاره کرد. وی گفت: «قوانین دست‌وپاگیری که در هوانیروز و یگان‌های هوایی نیز وجود دارد باید اصلاح شوند. باید عالی‌ترین مقام منابع طبیعی به فرمانده ارتش یا سپاه نامه‌نگاری کند و از یگان‌های هوایی اطفای حریق آنها کمک بخواهد. این قوانین را تا جایی که امکان دارد کوتاه کنیم. اجازه دهیم که با سرعت بیشتر و بدون رعایت تشریفات اداری و بدون ریختن پول، این‌هلی‌کوپترها یا هواپیماها بلند شوند و وظیفه اطفای حریق‌شان را انجام دهند. همچنین هواپیماها باید مجهز به دستگاه‌هایی باشند که بداندن منابع آبی را در کدام منطقه خالی کنند تا بالاترین اثربخشی را داشته باشد.»

گروه‌های اطفای حریق ما

نه به‌روز هستند و نه هماهنگ

این فعال محیط‌زیستی درباره تجهیزات اطفای حریق جنگلی کشور در پایان گفت: «میزان آتش‌سوزی سال گذشته در کانادا، به اندازه کل رویشگاه‌های جنگلی ایران بود. بنابراین ایامان باشد که آتش سوزی وقتی اتفاق می‌افتد مهار کردن آن با تجهیزات فوق‌بیشرفته هم آسان نیست. ما خوش شانس‌ای که آوردیم این بود که تراکم رویشگاه‌های جنگلی‌مان به اندازه تراکم رویشگاه‌های جنگلی سبیری یا کانادا نیست. اگر بود که فاجعه بسیار بزرگ‌تر می‌شد. درختان تنک هستند و معمولاً آتش‌سوزی‌ها سطحی است. همچنین پوشش‌های علفی آتش می‌گیرد و پس از آتش سوزی بعضی از این درختان مجدداً می‌تواند به حیات بازگردند. اما به هرحال یگان اطفای حریق ما در سازمان جنگل‌ها، منابع طبیعی، هلال‌احمر و کمیته‌های بحران؛ نه‌تنها هماهنگ نیستند بلکه به‌روز هم نیستند و حتماً در این حوزه نیاز به تجهیز امکانات و آموزش دارند. آموزش‌هایشان نیز نیاز به تجهیز دارد. ما باید هم‌تاهای این گروه‌ها را از کشورهای مختلف دعوت کنیم تا کسب تجربه کنند و به این ترتیب نیز به‌روز شوند.»

فرهنگ‌نخبگان

فرهنگ

روز

شنبه ۲۳ تیر ۱۴۰۳

شماره ۴۱۸۴

FARHIKHTEGANDAILY.COM

FARHIKHTEGANONLINE

۷